Lietas Nr. C16080912
Lietas arhīva Nr. CA-0223-13/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2013.gada 25.septembrī

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Maršāne

tiesneši E.Lenšs un R.Grandāns

ar tiesas sēdes sekretāri E.Kozlovsku,

piedaloties atbildētājai /pers. B/,

izskatīja atklātā apelācijas instances tiesas sēdē Jaunceltnes ielā 5, Aizkrauklē **civillietu akciju sabiedrības n/a, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, prasībā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par parāda piedziņu sakarā ar akciju sabiedrības n/a apelācijas sūdzību par Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu.**

Zemgales apgabaltiesa

k o n s t a t ē j a

2012.gada 10.augustā prasītāja akciju sabiedrība n/a cēla Jēkabpils rajona tiesā prasību pret atbildētāju /pers. B/ par parāda piedziņu, kurā saskaņā ar Civillikuma 1587., 1589., 1590., 1662., 1716., 1717., 1720., 1722., 1753., 1756., 1757., 1759., 1763., 1764., 1765., 1766., 1768., 1943., 1946.pantu, lūdz piedzīt no /pers. B/ par labu akciju sabiedrībai (turpmāk arī AS) n/a kredīta pamatsummu Ls 4305,75, procentus Ls 894,19, līgumsodu Ls 605,37, nokavējuma procentus Ls 5077,94 un tiesas izdevumus Ls 347,43 (valsts nodeva Ls 344,13 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30), bet kopā Ls 11230,68.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2006.gada 1.novembrī starp akciju sabiedrību n/a (tagad nosaukums - akciju sabiedrība n/a) un /pers. B/ noslēgts Kredīta līgums Nr.21-06/204 (turpmāk arī Kredīta līgums), saskaņā ar kuru, prasītāja izsniedza atbildētājai aizdevumu Ls 5000 apmērā. Pilnīgas atmaksas termiņš tika noteikts līdz 2011.gada 31.oktobrim. Procentu likme sastāv no nemainīgās daļas – 2% un mainīgās daļas - LVL 6 mēnešu RIGIBOR likmes. Maksājumi veicami saskaņā ar bankas sagatavoto maksājumu grafiku, kas uzskatāms par Kredīta līguma pielikumu.

2006.gada 1.novembrī puses noslēdza arī Ieķīlājuma līgumu Nr.21-06/204-IE1, saskaņā ar kuru atbildētāja ieķīlāja par labu prasītājai, atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu, kas sastāv no dzīvokļa īpašuma Nr.18 un 442/19630 kopīpašuma domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas un zemes Slimnīcas ielā 4, Jēkabpilī, kadastra Nr./numurs A/, kas ierakstīts Jēkabpils pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr.2118 18.

Atbilstoši Kredīta līguma 1.5.2. un 1.5.3. punktam atbildētāja apņēmās maksāt prasītājai par katru līguma 1.5.1. punktā noteikto procentu aprēķināšanas periodu aprēķinātos procentus un kredīta pamatsummas daļu līdz katra mēneša 20.datumam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētāja līgumā noteiktajā kārtībā neveica maksājumus.

Izmantojot Kredīta līguma 6.1.punktā paredzētās tiesības, prasītāja 2010.gada 1.jūnijā nosūtīja atbildētājai paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma, sakarā ar to, ka atbildētāja būtiski kavēja līgumā noteiktos maksājumus, proti, tika nokavēti procentu maksājumi, sākot ar 2009.gada 20.februāri, kredīta daļas maksājumi, sākot ar 2009.gada 20.janvāri, kā arī netika maksāts saskaņā ar Kredīta līguma 6.2.punktu aprēķinātais līgumsods. Prasītāja vienpusēji atkāpās no Kredīta līguma 2010.gada 8.jūnijā, ņemt vērā, ka paziņojumā norādītie maksājumi līdz minētajam datumam netika veikti (lietas 4.-8.lapa).

Atbildētāja /persona B/iesniedza Jēkabpils rajona tiesā rakstveida paskaidrojumu par AS n/a celto prasību, kurā norāda, ka parādu prasītājai AS n/a atzīst. Norāda, ka krīzes laikā zaudēja darbu, līdz ar to nevarēja veikt maksājumus, pārkreditēšanas mēģinājums beidzās nesekmīgi, jo banka bankrotēja, kad vajadzēja saņemt dokumentus. Atbildētāja arī norāda, ka vēlas rast izlīgumu un maksāt parādu (lietas 57.,60.lapa).

Ar Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu akciju sabiedrības n/a prasība apmierināta daļēji. Tiesa nosprieda

piedzīt no /pers. B/ par labu AS n/a kredīta pamatsummu Ls 4305,75, procentus Ls 894,19, līgumsodu Ls 605,37, samaksāto tiesas izdevumu daļu Ls 192,89, kopā Ls 5998,20.Tiesa noteica AS n/a tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6% gadā no pamatparāda summas Ls 4305,75 un piedzina no /pers. B/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos pasta izdevumus Ls 4,79. Tiesa noraidīja AS **n/a** prasību daļā par nokavējuma procentu Ls 5077,94 piedziņu.

Spriedumā norādīts, ka Civillikuma (turpmāk arī CL) 1943.pantā ir noteikts aizņēmēja pienākums atdot pilnu aizdevuma summu. CL 1946.pants paredz tiesības noteikt procentus par aizdevuma lietošanu.

Tiesa konstatējusi, ka prasītāja ir iesniegusi pierādījumus par saistības pastāvēšanu, aizdevuma izsniegšanu un maksājuma termiņa iestāšanos sakarā ar vienpusēju atkāpšanos no līguma. Nenomaksātās kredīta pamatsummas apmērs ir Ls 4305,75. Prasības pieteikumā norādīts procentu aprēķins Ls 894,19 saskaņā ar Kredīta līguma 1.4.1. punktu un līgumsoda aprēķins Ls 605,37 saskaņā ar Kredīta līguma 6.2.punktu, kas aprēķināti par laiku no 2009.gada 20.janvāra līdz 2010.gada 8.jūnijam. Tiesa atzinusi, ka prasījuma daļa par Ls 5805,31 piedziņu ir pamatota un apmierināma.

Tiesa norādījusi, ka saskaņā ar aizdevuma līguma 6.1.punkta nosacījumiem banka ir tiesīga vienpusēji atkāpties no līguma un prasīt pilnīgu izsniegtā un neatmaksātā kredīta atmaksu un citu līgumā noteikto summu samaksu pirms galīgā norēķina dienas, paziņojot par to klientam ne mazāk kā 7 dienas iepriekš, pastāvot līgumā paredzētajiem nosacījumiem. Klients būtiski pārkāpa, un ilgstoši kavēja noteiktās maksājuma saistības, un pastāvēja līguma 6.1.1.punktā noteiktie apstākļi. Tāpēc prasītāja nosūtīja atbildētājai 2010.gada 31.maijā paziņojumu Nr.21-11.1.43 par uzņemto saistību izpildi un vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.PB/21-06/204. Paziņojumā norādīts uz Kredīta līguma 6.1.punkta piemērošanu un lūgts izpildīt saistības 7 kalendāro dienu laikā. Pretējā gadījumā prasītāja vienpusēji atkāpjas no līguma 2010.gada 8.jūnijā. Prasītāja, izmantojot pielīgtās tiesības, vienpusēji atkāpās no līguma.

Tiesa atzinusi, ka AS n/a prasība daļā par nokavējuma procentu Ls 5077,94 par laiku no 2010.gada 9.jūnija līdz prasības iesniegšanas dienai ir noraidāma.

Spriedums šajā daļā pamatots ar zemāk norādītajiem argumentiem.

Kredīta līguma 6.4.punktā noteikts: Ja līdz dienai, kad Banka saskaņā ar Līguma 6.1. punktu vienpusēji atkāpjas no Līguma, vai Galīgā norēķina dienai Klients nav pilnībā veicis visus Līgumā noteiktos maksājumus, Klients apņemas samaksāt Bankai nokavējuma procentus 0,75% apmērā no summas, kuru veido līdz dienai, kad Banka saskaņā ar Līguma 6.1. punktu vienpusēji atkāpjas no Līguma, vai Galīgā norēķina dienai neatmaksātā Kredīta, Bankai neatlīdzināto Līguma 5.3.punktā noteikto izdevumu (t.sk. apdrošināšanas prēmijas) un nesamaksāto Procentu kopsumma, par katru maksājuma kavējuma dienu. Nokavējuma procenti tiek aprēķināti, sākot ar nākamo dienu pēc dienas, kad Banka saskaņā ar Līguma 6.1. punktu vienpusēji atkāpjas no Līguma, vai Galīgā norēķina dienas līdz pilnīgai visu iepriekš šajā Līguma punktā minēto maksājumu samaksai vai līdz dienai, kurā aprēķināto nokavējuma procentu summa kļūst vienāda ar summu, kuru veido līdz dienai, kad Banka saskaņā ar Līguma 6.1. punktu vienpusēji atkāpjas no Līguma, vai Galīgā norēķina dienai neatmaksātā Kredīta, Bankai neatlīdzināto Līguma 5.3. punktā noteikto izdevumu (t.sk. apdrošināšanas prēmijas) un nesamaksāto Procentu kopsumma."

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk - PTA likums) 6.panta vienpadsmitā daļa nosaka tiesas tiesības un pienākumu izvērtēt netaisnīgus līguma nosacījumus.

Saskaņā ar PTA likuma 1.panta definīciju atbildētāja attiecībās ar prasītāju šajā gadījumā uzskatāma par patērētāju.

Prasītājas pārstāvis, pamatojot līguma 6.4.punktu piemērošanu, nepamatoti atsaucas uz CL 1766.panta nosacījumiem „Kad par nenomaksātiem procentiem izdota sevišķa parādzīme vai kad par pašu kapitālu kopā ar nenomaksātiem procentiem saņemta agrākās parādzīmes vietā jauna, kreditors var par nenomaksātiem procentiem aprēķināt jaunus procentus."

No panta redakcijas izriet, ka jābūt konkrētam juridiskam dokumentam, kurā fiksēta jaunā parāda summa. No panta regulējuma un CL terminu izpratnes arī izriet, ka šim jaunajam parāda apmēram jābūt akceptētam no parādnieka puses tāpat kā sākotnējam parāda aktam (it īpaši, ja parādnieks ir patērētājs). Turklāt CL 1766.pants vispār neparedz citu maksājumu ieskaitīšanu pamatparāda apmērā, no kura tālāk rēķināt procentus.

Neparedzot iespēju parādniekam zināt papildus parāda apmēru, tā iekļaušanu pamatparāda summā un papildus saistības nodibināšanas brīdi, viņam tiek liegta iespēja izvērtēt šo parāda stāvokli, zināt un prognozēt saistību pieaugumu, aizstāvēt savas tiesības un pieņemt atbilstošu lēmumu (t.sk. par atteikšanos no šādas saistības uzņemšanās). Tas arī vēlāk ietekmē CL 1763.pantā nodrošinātās parādnieka tiesības. Šāda rīcība civiltiesiskā apgrozībā (it īpaši attiecībās ar patērētāju), uzskatāma par pretēju labas ticības prasībām un nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī. Paredzot līguma 6.4.punktā procentu un citu maksājumu ieskaitīšanu pamatparāda summā pēc kreditora ieskatiem, tas faktiski noteic, ka parādnieks kā patērētājs atsakās no savām augstāk minētajām likumīgajām tiesībām.

Pamatojoties uz vienpusēji un prettiesiski noteikto pamatparāda apjomu, prasītāja no tā aprēķina paaugstinātus kavējuma procentus un nosaka pamatparāda summu, līdz kurai var rēķināt procentu pieaugumu. Tas rada atbildētājai kā patērētājai papildus neizdevīgas un netaisnīgas sekas.

Līdz ar to pastāv PTA likuma 5.panta otrajā daļā 4.un 5.punktā paredzētie nosacījumi, ka līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo tie: noteic, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām, patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām. Tas savukārt norāda uz PTA likuma 6.panta trešās daļas nosacījumu piemērošanu.

Tiesa atzina Kredīta līguma 6.4.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punkta izpratnē.

Tiesa norādīja, ka saskaņā ar PTA likuma 6.panta astoto daļu ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, un saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitās daļa noteikumiem, strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju (atbildētāju) tiesa nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus – līguma 6.4.punktu, atzīstot to par spēkā neesošu no līguma noslēgšanas brīža. Tāpēc daļā par aprēķināto nokavējuma procentu Ls 5077,94 piedziņu prasība noraidāma.

Tiesa spriedumā atsaucoties uz Civillikuma 1753., 1788.pantu un Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 paustajām atziņām, norādīja, ka pēc atkāpšanās no līguma prasītāja par parāda samaksas nokavējumu nevar prasīt procentus, kas pārsniedz likumisko procentu apmēru.

Tiesa atzina, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami prasītājas tiesas izdevumi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Tiesa norādījusi, ka kopējā prasītājas samaksāto tiesas izdevumu summa ir Ls 361,64 – samaksātā valsts nodeva 344,13, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi - Ls 3,30, samaksātā summa par sludinājuma teksta sagatavošanu - Ls 1,21, ar sludinājuma ievietošanu saistītie izdevumi Ls 13. Prasība apmierināta Ls 5805,31 apmērā, kas ir 53,34 % no celtās prasības summas. Līdz ar to no atbildētājas par labu prasītājai piedzenama samaksātā tiesas izdevumu daļa Ls 192,89.

Tiesa atzinusi, ka no atbildētājas valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie pasta izdevumi Ls 4,79, ņemot vērā, ka kopējā ar lietas izskatīšanu saistīto pasta izdevumu summa ir Ls 8,09, bet prasītāja ir samaksājusi Ls 3,30.

Tiesa atzina, ka saskaņā ar Civillikuma 1765.panta otro daļu un Civilprocesa likuma 195.pantu prasītājai ir nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt 6 % no pamatparāda summas Ls 4305,75 (lietas 69.-75.lapa).

Par Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība par nokavējuma procentu Ls 582,96 un tiesas izdevumu Ls 96,83 piedziņu, prasītāja AS n/a iesniegusi apelācijas sūdzību, kurā lūdz Zemgales apgabaltiesu: atcelt Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu daļā, ar kuru noraidīti nokavējuma procenti Ls 582,96 un tiesas izdevumi Ls 96,83 apmērā; piedzīt no atbildētājas /pers. B/ prasītājas labā likumiskos nokavējuma procentus par laika periodu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim Ls 582,96un tiesas izdevumus Ls 96,83,kopā Ls 679,79; piedzīt no atbildētājas prasītājas labā samaksāto valsts nodevu par apelācijas sūdzības iesniegšanu; pārējā daļā Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu atstāt negrozītu.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa noraidīja prasītājas prasību daļā par nokavējuma procentiem, atzīstot kredīta līguma 6.4.punktu par netaisnīgu līguma noteikumu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punkta izpratnē un uzskatot, ka prasītājam vienpusēji izbeidzot līgumu zūd tiesiskais pamats prasīt pielīgtos nokavējuma procentus, tāpēc tiesas ieskatā par parāda samaksas nokavējumu pēc vienpusējās atkāpšanās dienas nevar prasīt procentus, kas pārsniedz likumisko procentu apmēru.

Civillikuma 1759.panta 1.punkts noteic, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs un šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu likumisko procentu apmērs ir 6 procenti gadā. Līdz ar to, tiesai bija jāatzīst, ka prasītājai ir tiesības saņemt ne tikai līgumiskos procentus par laika periodu no 2009.gada 20.janvāra līdz 2010.gada 8.jūnijam, bet arī likumiskos procentus 6% gadā jeb 0,0164384 % dienā no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim.

Turklāt, ceļot prasību tiesā, prasītāja norādīja, ka ar Kredīta līguma 6.4.punktu aprēķinātie nokavējuma procenti par laika posmu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2012.gada 3.augustam, ievērojot Kredīta līguma 6.4.punkta noteikumu, ka nokavējuma procentu pieaugums apstājas, kad nokavējuma procentu summa kļūst vienāda ar kapitālu, no kura aprēķina šos procentus, ir Ls 5077,94. No tā izriet, ka prasītāja, prasot piedzīt līgumiskos nokavējuma procentus, izvirzījusi prasījumu, kas līdzinās prasījumam par likumisko procentu piedziņu.Ievērojot minēto, pirmās instances tiesai, piemērojot likumisko nokavējuma procentu likmi, bija jāpiedzen no atbildētājas nokavējuma procenti par laika periodu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim (sprieduma pasludināšanas diena) Ls 582,96apmērā (aprēķins: pamatsumma Ls 4305,75 x 6 %/365 dienas x 996 dienas - iemaksātā summa Ls 122 = Ls 582,96).

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka pirmās instances tiesa, izskatot lietu pēc būtības, piedzinusi no atbildētājas prasītājas labā tiesas izdevumus Ls 192,89. Pirmās instances tiesa kļūdaini aprēķinājusi tiesas izdevumu apmēru, kāds būtu piedzenams no atbildētājas, nosakot to 53,34% apmērā no prasītājas samaksāto tiesas izdevumu summas. Apelācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem piedzenamās valsts nodevas apmērs tiesai bija jānosaka atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta c) apakšpunktam (likuma redakcijā uz prasības celšanas brīdi), proti, ņemot vērā, ka prasība tika apmierināta Ls 5805,31 apmērā, valsts nodeva sastāda Ls 262,88, kā arī bija jāpiedzen ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 17,51, kopā – Ls 280,39. Pamatojot savu viedokli, apelācijas sūdzības iesniedzēja atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 5.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-579 pausto atziņu.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja norādījusi, ka, ņemot vērā to, ka pirmās instances tiesa no prasītās tiesas izdevumu summas nolēma piedzīt Ls 192,89, prasītājai ir tiesības lūgt piedzīt iztrūkstošo tiesas izdevumu summu Ls 96,83 (lietas 86.-89.lapa).

Par prasītājas AS n/a apelācijas sūdzību atbildētāja /pers. B/ paskaidrojumus nav iesniegusi.

Apelācijas sūdzības iesniedzējas prasītājas AS n/a pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās, 2013.gada 11.septembrī tiesā saņemts AS n/a pilnvarotās personas iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja klātbūtnes. Iesniegumā norādīts, ka prasītāja AS

n/a uztur savu apelācijas sūdzību pilnā apmērā uz apelācijas sūdzībā norādītajiem apstākļiem un pamatiem, lūdz to apmierināt (lietas 108.,115.lapa).

Tiesas sēdē atbildētāja /pers. B/ prasību par likumisko nokavējuma procentu Ls 582,96 piedziņu atzina pilnīgi, paskaidroja, ka uzņemtās saistības viņai nebija iespējams pildīt materiālo apstākļu dēļ, jo zaudēja darbu un līdz ar to arī ienākumus, bija spiesta meklēt darbu ārzemēs, vēlas vienoties ar prasītāju par parāda pakāpenisku samaksu, paskaidroja, ka mēģinājusi risināt šo jautājumu ar prasītāju arī agrāk, bet diemžēl prasītāja atbildējusi, ka tas nav iespējams.

Tiesa, ievērojot Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumus, atzina par iespējamu izskatīt lietu bez apelācijas sūdzības iesniedzējas prasītājas AS n/a pārstāvja klātbūtnes.

Noklausījusies atbildētājas paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apelācijas sūdzības motīvus, tiesa atzīst, ka prasība par likumisko nokavējuma procentu piedziņu ir pamatota un apmierināma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts apelācijas sūdzībā.

Prasītāja AS n/a apelācijas sūdzībā pārsūdz Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedumu prasības noraidītajā daļā par nokavējuma procentu Ls 582,96 un tiesas izdevumu Ls 96,83 piedziņu.

Pārējā daļā Jēkabpils rajona tiesas 2013.gada 28.februāra spriedums atbilstoši Civilprocesa likuma 203.panta otrās daļas noteikumiem ir stājies spēkā.

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti pirmās instances tiesas konstatētie lietas faktiskie apstākļi, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas noteikumiem apelācijas instances tiesai tie nav jāpārbauda.

Prasītāja apelācijas sūdzībā neapstrīd pirmās instances tiesas sprieduma pamatotību daļā par prasības noraidīšanu par līgumisko nokavējuma procentu piedziņu, bet norāda, ka saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu un 1765.pantu tiesai bija jāatzīst, ka prasītājai ir tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā jeb 0,0164384 % dienā no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim, jo no prasības izriet, ka AS n/a, prasot piedzīt līgumiskos nokavējuma procentus, izvirzījusi prasījumu, kas līdzinās prasījumam par likumisko procentu piedziņu.

Prasītāja apelācijas sūdzībā iekļāvusi likumisko nokavējuma procentu aprēķinu par laika periodu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim, norādot, ka aprēķins ir veikts šādi: pamatsumma Ls 4305,75 x 6 %/365 dienas x 996 dienas - iemaksātā summa Ls 122 = Ls 582,96.

Atbildētāja apelācijas instances tiesā pilnīgi atzina prasību par likumisko nokavējuma procentu Ls 582,96 piedziņu. Tādējādi lietā nav strīda par AS n/a prasības pamatotību norādītajā daļā.

Civillikuma 1753.pantā noteikts, ka ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1759.panta 1.punktu procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmās daļas noteikumiem šajā gadījumā likumisko procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013 atzinis, ka, ja tiek izmantotas pielīgtās tiesības atkāpties no līguma pirms termiņa, līgums ir izbeigts ar brīdi, kad tiesīgā puse paziņo par atkāpšanos no līguma. Līgumam izbeidzoties pirms termiņa, vairs nepastāv līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem un līgumsodu. Senāts norādījis, ka prasītājam ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas – tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos procentus saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu.

Šajā spriedumā Senāts arī atzinis, ka, prasot piedzīt līgumiskos procentus, tiek izvirzīts prasījums, kas apmēra ziņā ietver prasījumu par likumisko procentu piedziņu, līdz ar to Senāts ir grozījis pārsūdzēto Cēsu rajona tiesas 2012.gada 3.aprīļa spriedumu, nosakot, ka pēc līguma izbeigšanas prasītājai AS n/a ir tiesības par laika posmu no 2009.gada 29.maija līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos sešus procentus gadā no pamatsummas Ls 280,32.

Civilprocesa likuma 5.panta sestā daļa paredz, ka, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Jēkabpils rajona tiesa pamatoti kā uz piemērojamo judikatūru šajā lietā ir atsaukusies uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-644/2013, bet nav ņēmusi vērā Senāta pausto atziņu, ka, prasot piedzīt līgumiskos procentus, tiek izvirzīts prasījums, kas apmēra ziņā ietver prasījumu par likumisko procentu piedziņu, un nepamatoti prasību daļā par nokavējuma procentu piedziņu no 2010.gada 9.jūnija noraidījusi pilnīgi.

Apelācijas instances tiesa par pamatotu atzīst prasītājas apelācijas sūdzību daļā par likumisko nokavējuma procentu Ls 582,96 piedziņu par laika periodu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim, un atzīst par pareizu apelācijas sūdzībā ietverto likumisko procentu aprēķinu. Kā tika norādīts iepriekš, arī atbildētāja neapstrīd AS n/a prasības pamatotību par likumisko nokavējuma procentu Ls 582,96 piedziņu.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu, 1759.panta 1.punktu un 1765.panta pirmo daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami likumiskie nokavējuma procenti – 6% gadā no aizdevuma pamatsummas Ls 4305,75, par laika posmu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim, Ls 582,96.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmajā daļā noteikts, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus; ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam - proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Apelācijas instances tiesa nepiekrīt apelācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka prasības daļējas apmierināšanas gadījumā prasītājas labā piedzenamās valsts nodevas apmērs nosakāms atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta noteikumiem, atkarībā no prasības apmierinātās daļas, savukārt ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi piedzenami pilnā apmērā. Apelācijas instances tiesas ieskatā tas neatbilst proporcionalitātes principam, un līdz ar to būtu pretrunā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem.

No Latvijas Republikas Augstākas tiesas Senāta 2011.gada 26.oktobra sprieduma lietā Nr. SKC – 312/2011 izriet secinājums, ka prasības daļējas apmierināšanas gadījumā tiesas izdevumi aprēķināmi proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, nosakot minēto izdevumu summu procentuāli, atbilstoši prasības apmierinātajai daļai.

Apelācijas instances tiesa atzīst, ka Jēkabpils rajona tiesa pamatoti aprēķinājusi no atbildētājas prasītājas labā piedzenamo tiesas izdevumu summu procentuāli, atbilstoši tam procentu apmēram, kādā tika apmierināta prasība.

Jēkabpils rajona tiesa pareizi konstatējusi, ka kopējā prasītājas pirmās instances tiesā samaksātā tiesas izdevumu summa ir Ls 361,64, tajā skaitā valsts nodeva 344,13 (lietas 9., 10.lapa), ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30 (lietas 11.lapa), samaksa par sludinājuma teksta sagatavošanu Ls 1,21 (lietas 47.lapa), izdevumi par publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" par atbildētājas aicināšanu tiesā Ls 13 (lietas 55.lapa).

Ņemot vērā, ka prasība ir celta par Ls 10883,25 piedziņu, kopējā prasības apmierinātā daļa ir Ls 6388 (pirmās instances tiesā – Ls 5805,31, apelācijas instances tiesā – Ls 582,96), tad prasība ir apmierināta 58,70% apmērā. No tiesas izdevumu summas Ls 361,64 58,70% ir Ls 212,28, pirmās instances tiesa ir piedzinusi Ls 192,89, apmierinot prasību 53,34% apmērā, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētājas prasītājas labā papildus piedzenama tiesas izdevumu daļa Ls 19,39 (Ls 212,28-Ls 192,89).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenama valsts nodeva par apelācijas sūdzību Ls 87,44 apmērā, ņemot vērā, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu (likuma redakcijā līdz 2013.gada 1.janvārim) un 34.panta ceturto daļu apelācijas sūdzība iesniegšanas brīdī bija apmaksājama ar valsts nodevu Ls 87,44, kas ir 15% no prasības summas Ls 582,96, savukārt prasījums par tiesas izdevumu piedziņu ar valsts nodevu nav apmaksājams. Tas apstāklis, ka prasītāja par apelācijas sūdzību ir samaksājusi valsts nodevu Ls 101,97, nedod pamatu pārmaksātās valsts nodevas daļas piedziņai no atbildētājas.

Tā kā iepriekš nav samaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi apelācijas instances tiesā - par tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu - Ls 3,06, kas apstiprinās ar ierakstīto vēstuļu sarakstu (lietas 105.lapa), tie saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkta un 42.panta noteikumiem piedzenami no atbildētājas valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam atbildētājai nosakāms desmit dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Ņemot vērā izklāstīto, saskaņā ar Civilprocesa likuma 432., 433., 434. pantu, 204.[1] pantu Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a:

akciju sabiedrības n/a prasību par likumisko nokavējuma procentu piedziņu apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu akciju sabiedrībai n/a, vienotais reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, likumiskos nokavējuma procentus par laika posmu no 2010.gada 9.jūnija līdz 2013.gada 28.februārim Ls 582,96 (pieci simti astoņdesmit divi lati 96 santīmi) un tiesas izdevumus Ls 106,83 (viens simts seši lati 83 santīmi), kopā - Ls 689,79 (seši simti astoņdesmit deviņi lati 79 santīmi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,06 (trīs lati 06 santīmi).

Noteikt /pers. B/termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās brīža.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā Civilprocesa likuma 451., 452.pantā paredzētajos gadījumos trīsdesmit dienu laikā no tiesas paziņotā pilna sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā un iemaksājot drošības naudu 200 latu apmērā.

Pilns spriedums sastādīts 2013.gada 9.oktobrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese (paraksts) S.Maršāne Tiesneši (paraksts) E.Lenšs (paraksts) R.Grandāns

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese S.Maršāne

Aizkrauklē, 09.10.2013.